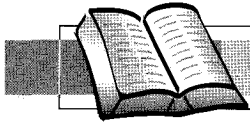

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Gebed om verlossing

*Och, dat Gij de hemelen scheurdet,
dat Gij nederkwaamt*

Jesaja 64:1a

De profeet Jesaja verplaatst ons in de tekst naar de tijd van de ballingschap in Babel. Velen die zich schikten in hun omstandigheden, vergaten hun vaderland, en verloochenden hun afkomst. Doch nu was er een overblijfsel naar de verkiezing der genade, die treurden en weenden, niet alleen daarover dat velen hun leven gevonden hadden in Babel, doch bovenal dat ze verstoken waren van de inzettingen des Heeren, dat stad en tempel waren verwoest en dat zij door eigen schuld gescheiden waren van de dienst des Heeren.

Zij mochten door het ontdekkende licht van de Heilige Geest belijden, dat ze door hun zonden en ongerechtigheden God kwijt waren. En bij die ontdekking van God kwijt te zijn werd door de bediening van de Heilige Geest de begeerte in het hart geboren om weer in Gods gemeenschap te mogen worden terug gebracht, zodat de bede in het hart en op de lippen gevonden werd: *"Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt"*.

En wanneer de adventsweken wederom zijn aangebroken, is er een advents volk, dat met dat volk in Babel dit uitzien en de bede om verlossing kent. Ze zijn door de Heilige Geest waar voor God gemaakt, zodat ze zichzelf verfoeien in stof en as, vanwege hun zonden en ongerechtigheden.

Doch in de ware vernedering des harten hun heffen zij hun ogen op naar de

hemel met smeking en geweent, opdat de Heere Zich in Zijn genade aan hen ontdekke: *"Dat Gij nederkwaamt"*.

De Joden in Babylonische gevangenschap, die treurden en weenden, dachten aan de verlossingen die de Heere aan Israël gedaan had, en wel in het bijzonder, toen de Heere in de dagen van Mozes neerdaalde om Israël uit Egypte te verlossen om hen naar Kanaän te leiden; toen sidderde de Sinaï bij de wetgeving; toen versmolten de vijanden voor Gods aangezicht. Voorheen hadden de Israëlieten veel in hun ellende omgezien naar de landen van rondom, stelden zij hun vertrouwen op Assyrië en Egypte. Zij stelden vlees tot hun arm.

Doch nu was er een overblijfsel in Babel, dat had afgeleerd om hun vertrouwen op vlees te stellen. Dat nu gans hulpeloos en ontbloot de toevlucht mocht nemen tot de levende God, tot Hem die heil kan zenden. Zij waren nu als vreemdeling in het land waar eens de toren van Babel gebouwd werd en waar men vanaf de aarde de hemel wilde bereiken. Maar dat werd een droeve mislukking. Doch dat overblijfsel in Babel erkende dat er slechts verwachting kan zijn van de hemel naar de aarde, zodat de bede was: *"Och, dat Gij de heidenen scheurdet, dat Gij nederkwaamt"*.

En dat is nu ook de verwachting van het ware adventsvolk. Velen in onze dagen zoeken van uit de aarde de hemel te bereiken, doch dat zal op een

eeuwige mislukking uitlopen en zij zullen straks bedrogen uitkomen.

Gods levend gemaakte volk ziet van alles af om het alleen van de Heere te verwachten. Door genade zijn ze van alles wat van de mens is afgebracht, zodat ze hebben moeten leren, dat noch hun tranen, noch hun gebeden (zeker ze kunnen niet gemist worden) de grond van de zaligheid zijn.

Daarom heeft dat volk een uitzien en een verwachten van boven. Het heil moet van boven komen en als het daar vandaan niet komt, dan is er geen heil.

Deze bede heeft de Heere Zelf in het hart van Zijn volk gelegd en daarom vond zij verhooring. En zo was Cyrus (of Kores), de koning van Perzië, Gods instrument. In hem daalde de Heere ter verlossing neder, en kregen de Joden de vrijheid om naar hun land te mogen terugkeren, om stad en tempel te herbouwen en de eredienst te herstellen. Doch een rijkere en heerlijker verhooring vond plaats in de volheid des tijds, toen in de kerstnacht van Bethlehem de hemelen scheurden en de engelen zongen van het ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbebagen.

Toen werd Christus als de Zoon van God gelegd in de kribbe, om in onze

Inhoud

Meditatie: Gebed om verlossing	1
Wij... (5)	2
Commentaar: Eenheid	3
Aids in Afrika: een ontzaglijk drama (1)	5
Evangelisatie en een verjaardagsbusje	7
Boekennieuws	8
Kerknieuws	9
Berichten	10
Preekbeurten	11

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle advertenties aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisoehof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@kliksafe.nl

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland, per jaar:

Europa € 56,-

Canada \$ 98,-

Amerika \$ 85,-

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

menselijke natuur, vlees en bloed aangenomen uit de maagd Maria, te lijden en te sterven. Om al de Zijnen te verlossen en hen te ontrukken aan de macht van satan en van de dood. Bij ogenblikken krijgt Gods volk daar van te genieten. Toch blijven zij deze bede opzenden, opdat hetgeen ten dele is, te niet gedaan wordt door het volmaakte. Waar de Bijbel met deze bede ook eindigt: Kom, Heere Jezus, en waar de verzekering, er wordt bijgevoegd: Ja, Ik kom haastiglijk.

Voor een volk dat zucht onder een gesloten hemel zal nu de Zon der gerechtigheid opgaan. Dan zal worden

bevestigd: *“Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid”*. Om Hem zo te zien door het geloof dat is hoopvol, dat is troostvol. Dat deed Johannes uitroepen: *“Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwt, een heerlijkheid als des enig geborene van de Vader, vol van genade en waarheid”*. Dat doet dat ware advents volk met de dichter aanheffen: *Och, daalde 't heil uit Sion spoedig neer voor Israë! Als God Zijn volk uit lijden, En banden redt, zal Jacob zich verblijden en Israë!, al juichend geven d' eer aan zijn Heer.*

Sint Philipsland, ds. T.M. van Dijk

Wij...

(5)

De invloed van de Nadere Reformatie

In onze serie artikelen over separerende prediking willen we nu de vraag onder ogen zien waar men vandaag de dag zo'n preekwijze nog vindt, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen onbekeerden en Gods kinderen en waarin alle hoorders 'onderscheidenlijk' aangesproken worden. Geantwoord moet worden dat zij in vele landen op de wereld niet of niet meer gevonden wordt. Waar de prediking nog voorwerpelijk rechtzinnig te noemen is (en dat is zij gelukkig op vele plaatsen nog wel), mist zij helaas juist vaak dat separerende en onderwerpelijke element, dat haar zo'n 'beslag' geeft op de harten en dat juist Gods kinderen het zo onmisbare onderwijs schenkt.

In ons land mag de separerende prediking tot op deze dag nog gevonden worden, en dat gelukkig in ruimere kring dan alleen die van onze Gereformeerde Gemeenten. Waar wordt zij nog gevonden? Liever dan de namen van enkele kerkverbanden of gedeelten van kerkverbanden te noemen, willen wij er op wijzen dat de separerende prediking dáár gevonden wordt waar de invloed aanwezig is van de *Nadere Reformatie*. Hopelijk mag het de lezer bekend zijn, wat onder deze beweging wordt verstaan. Meestal spreekt men tegenwoordig over het gereformeed

piëtisme. Persoonlijk ben ik nooit zo gelukkig met deze term geweest, om allerlei redenen die ik nu maar laat rusten. We maken er maar geen woordenstrijd van. Wat we bedoelen is die beweging in de kerk van Nederland in de zeventiende en achttiende eeuw die ervoor ijverde, dat hetgeen in de Reformatie in Gods Woord ontdekt was, nu ook door mocht werken in het leven van de enkeling en in het leven van het gehele volk. Het is dus niet zo, dat men meende dat de hervormers tekort geschoten waren, maar men wilde dat hetgeen zij geleerd hadden nu ook persoonlijk beleefd en door het volk gepraktiseerd werd. Het was een protest tegen een dode orthodoxie, die meende genoeg te hebben aan de gezuiverde leer. De beweging was ook een protest tegen het verwereldlijkte volksleven, waarin van het heilige zuurdeeg van de hervorming nog maar zo weinig was te bespeuren. Men wees op de noodzaak van de "praxis pietatis", de praktijk der godzaligheid.

Oude schrijvers

De woordvoerders van deze beweging staan onder ons bekend als de "oude schrijvers". Wie kent niet de namen van mannen als Willem Teellinck, Jacobus Koelman, Gisbertus Voetius, Bernardus Smytegelt, Jodocus van Lodenstein, Abraham Hellenbroek, Wilhelmus à Brakel, Alexander Comrie, Theodorus van der Groe en

zovele anderen? De prediking van deze oudvaders is lange tijd in onze gemeenten bekend geweest. In vele vacante gemeenten werden tijdens de leesdiensten nooit andere dan hun preken gelezen. Maar ook *persoonlijk* las men de oude schrijvers. Zij werden soms letterlijk „stukgelezen”. De *Keurstoffen* van Smytegelt en Hellenbroek, het *A.B.C. des geloofs* en de *Eigenschappen des geloofs* van Comrie, de *Toetssteen der ware en valse genade* van Van der Groe en vele andere werken werden gespeld, dikwijls ook door jonge mensen. Daardoor raakten velen met de prediking van de Nadere Reformatie vertrouwd, men kreeg die prediking lief. De ‘s zondags tijdens de leesdiensten beluisterde preken waren geen vreemde kost. En ook de prediking die uit de mond van Gods knechten beluisterd werd, mocht door velen worden verstaan. Men hoorde dezelfde geluiden als bij de oude schrijvers!

Nu zou ik niet graag willen beweren dat de geschriften uit de tijd van de Nadere Reformatie in onze tijd niet meer gelezen worden. Er verschijnt in ieder geval nog een stroom van herdrukken op de markt. Toch is te vrezen dat de oude schrijvers in toenemende mate onbekend raken bij jong en oud. Men zoekt graag gemakkelijk leesbare kost, vindt de oude schrijvers wat vermoeiend en heeft geen tijd of zin meer om zich grondig in hun werken te verdiepen. De prachtige banden van de oude schrijvers in onze boekenkasten maken vaak verdacht veel de indruk, weinig in de handen te komen. Dit alles is te betreuren en heeft ingrijpende gevolgen voor het gemeentelven. Zo stuit bijvoorbeeld een kerkenraad die het nodig vindt van tijd tot tijd ook eens een preek te lezen uit de tijd van de Nadere Reformatie, niet zelden op toenemende druk uit de gemeente om die ‘moeilijke’ preken toch niet meer te lezen. Men begrijpt ze niet meer! Erger nog: ook de prediking van onze predikanten, die geënt is op die van de oude schrijvers, gaan sommigen vreemd, onverstaaanbaar en ouderwets vinden. Men wil iets anders. Gevreesd moet worden dat dit ‘andere’ dikwijls niet alleen het hedendaagse woordgebruik betreft, maar juist de fundamentele zaken raakt waar het in de separerende prediking van de oude schrijvers om ging.

Zélf lezen!

Wij zouden daarom onze lezers, en

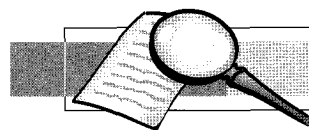
vooral ook onze jonge mensen, op willen roepen de schatten niet te veronachtzamen die in de werken van de mannen der Nadere Reformatie gevonden kunnen worden. Er zijn veel interessante werken over de Nadere Reformatie verschenen. Wel moeten we met die boeken soms kritisch omgaan: niet elke auteur voelt zich evenzeer met de prediking van de oude schrijvers verbonden – en dat blijkt natuurlijk uit de manier waarop men erover schrijft. Toch willen we een paar boeken noemen voor de geïnteresseerde lezer. Zomaar een greep uit het vele! We denken aan de al wat oudere werken van M. J. A. de Vrijer: *Uren met Lodenstein, Schortinghuis en zijn analogieën* (1942) en *Ds. Bernardus Smytegelt en zijn Gekrookte Riet* (1968). Interessant zijn ook het boek van W.J.M. Engelberts over *Willem Teellinck*, dat van A.F. Krull over *Jacobus Koelman*, de dissertatie van A. G. Honig over *Alexander Comrie* en de brochure van onze ‘eigen’ Ds. A. Vergunst over *Godefridus Cornelisz. Udemans en zijn ‘t Geestelijck Roer van ‘t Coopmans Schip*. Lezers die de Duitse taal machtig zijn en met enig onderscheidingsvermogen kunnen lezen, kunnen zich oriënteren in de werken van W. Goeters: *Die Vorbereitung des Pietismus* en H. Heppes: *Geschichte des Pietismus und der Mystik*, echt klassieke werken. Enkele wat meer hedendaagse boeken zijn die van J.C. Trimp: *Jodocus van Lodensteyn* (1987), O.J. de Jong en anderen: *Het eigene van de Nederlandse Nadere Reformatie* (1992), W. van ‘t Spijker en anderen: *Oude schrijvers* (1997) en

S.D. Post: *Bernardus Smijtegelt* (2001). Nogmaals: zomaar een greep! Dat zijn boeken *over* de oude schrijvers. Maar belangrijker nog is de werken der oude schrijvers *zélft* te lezen. Zij zijn voor velen van Gods kinderen gebruikt tot stichting en onderwijs, maar de Heere heeft ze ook willen gebruiken tot waarachtige bekering van zondaren. Ik meen dat de kennis van de oude schrijvers zó belangrijk is, dat de identiteit van onze gemeenten in de toekomst ermee gemoeid is. Onnodig zal het zijn te zeggen dat letterkennis niet genoeg en dat het aankomt op de geheiligde, persoonlijke en bevindelijke kennis. Dat kan men overigens overvloedig in de oude schrijvers zelf lezen.

Waarom zijn wij nu wat dieper ingegaan op de beweging van de Nadere Reformatie? Omdat *juist* de prediking van de oude schrijvers ons leert wat *separerende prediking* is! Wie de preken van onze Hollandse oudvaders, maar ook die van de Engelse Puriteinen en van de oude Schotten leest, zal getroffen worden door hun ernstig en nauwgezet separeren. Met separeren bedoelen wij dan, wat we al enkele malen hebben omschreven: niet alleen het wijzen op de grote scheidslijn die door de gemeente loopt, maar ook het ingaan op de standen in het geestelijke leven van Gods kinderen én het wijzen op de verschillende vormen, waarin het onbekeerd-zijn zich kan openbaren.

(wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

Commentaar

Eenheid

Onlangs had ik samen met onze SGP senator mr. G. Holdijk en met RMU-voorlichter M. van der Zwan een avond voor verschillende SGP kiesverenigingen mede met het oog op de zorgelijke ontwikkeling rond de politieke en maatschappelijke situatie in Nederland. Het behoeft geen betoog

dat het er in ons land wat betreft de geestelijke vrijheid voor christenen, en zeker voor orthodoxe christenen, niet al te best voorstaat. De kerk is opgeschoven naar de rand van de samenleving. De secularisatie neemt hand over hand toe. De religie is voor velen niet meer dan iets voor de huiskamer. In

het publieke domein (scholen, raadszalen, winkelstraten, etc.) zou dat niet thuis horen. En in het regeerbeleid blijkt het niet-christelijke denken steeds meer invloed te krijgen. De recente berichten rond bijvoorbeeld de abortuswetgeving spreken boekdelen. Het radicale gelijkheidsdenken (de gelijkheidsideologie), waarvan onder andere onlangs de SGP het slachtoffer is geworden, is een ander sprekend voorbeeld. Tijdens de avond wees mr. Holdijk op verschillende zaken die het bijbelse getuigenis in onze samenleving belemmeren. Hij wees ook op de geweldige verbrokenheid en verdeeldheid van de kerk in Nederland. Ook die verdeeldheid werkt de huidige secularisatie in de hand en het breekt de kracht van het getuigenis. Holdijk illustreerde dat aan de hand van de wetgeving rond euthanasie. Een belangrijk aandachtspunt. De kerkelijke verdeeldheid is geen reclame voor christelijk Nederland. Onlangs wees dr. G. van den Brink, docent systematische theologie in Leiden, daar ook al op. Hij vond dat we de kerkelijke verdeeldheid niet moeten goedpraten zoals bijvoorbeeld Abraham Kuiper deed met zijn gedachte van de pluriformiteit van de kerk. De verdeeldheid van de kerk is helaas een factor die in allerlei verbanden fnuikend kan doorwerken. Hoe staat het met die eenheid van de kerk in Nederland?

Geestelijk

De eenheid van de kerk is een duidelijk bijbels gegeven. Elke zondag horen we, met de kerk van alle eeuwen, de woorden 'een heilige algemene Christelijke kerk'. Ook in de Bijbel wordt de eenheid van de kerk krachtig benadrukt. De Heere Jezus heeft er in het hogepriesterlijke gebed zelfs om gebeden: 'En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen. Opdat zij allen één zijn, gelijkterwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn; opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt' (Joh. 17:20-21). De eenheid van de kerk is in de eerste en de voornaamste plaats geestelijk van aard. Dat betekent concreet dat het gaat om eenheid in *leer, dienst en tuchtuitoefening*. Het betekent ook naar het woord van de apostel Paulus dat er sprake is van 'één Heere, één geloof, één doop' (Efeze 4:5). De kanttekening wijst bij Efeze 4:3 op de geestelijke eenheid van de kerk. 'Dat is, de geestelijke enigheid

met al de leden der gemeente van Christus, hetzij uit Joden, hetzij uit heidenen, welke Christus' lichaam is, waarvan de Heilige Geest de band en samenvoeger is, gelijk in Ef. 4:4 verklaard wordt' (kanttekening 7).

Het geestelijke karakter van de eenheid mag echter niet in mindering komen op de institutionele eenheid van de kerk Gods op aarde. In de NGB wordt duidelijk gesteld dat de kerk ook een heilige *vergadering* is van ware Christgelovigen (art. 27 NGB). We kunnen natuurlijk niet belijden dat de eenheid van de kerk geestelijk is en vervolgens in de concrete werkelijkheid maar net doen alsof dat geen enkele consequentie heeft in praktische zin. Geestelijke eenheid vraagt natuurlijk ook om erkenning en herkenning in praktische zin. Anders wordt eenheid wel erg eenvoudig en gemakkelijk ingevuld. Uiteraard mag eenheid ook niet ten koste gaan van de waarheid. De kerk is een pilaar en vastigheid van de waarheid. We kunnen niet waarheid en leugen samenvoegen ter wille van de eenheid van de kerk. Het is ook niet goed als we tevreden zouden zijn met de gedachte dat de kerk op aarde nu eenmaal gebroken is en dat ook wel zal blijven. Helaas heeft Abraham Kuiper met zijn gedachte van de pluriformiteit van de kerk dat wel betoogd, maar juist op dat punt moeten we maar niet te gemakkelijk in het neo-gereformeerde spoor gaan. De kerk is en behoort in beginsel, ook in haar concrete gestalte in deze wereld, één te zijn. Het is zeer droevig en een grote schuld als dat in de praktijk van het kerkelijke leven anders is. De grote verzameling kerken of kerkverbanden op gereformeerde grondslag is geen goed teken. Integendeel, het is zonde voor God.

Verlangen

Het verlangen naar eenheid, uiteraard niet ten koste van de waarheid, is van oudsher altijd ruim in onze kringen aanwezig geweest. Ds. G.H. Kersten heeft tijdens zijn leven intensief en veel gearbeid voor de eenheid van Gods kerk op aarde. Het is menselijkerwijze aan hem te danken geweest dat de Lederboerianen en Kruisgezinden tot Gereformeerde Gemeenten zijn samengegroeid. Ook richting bijvoorbeeld de Nederlandse Hervormde kerk hield ds. Kersten altijd een bepaalde sympathie. In zijn intredesprek in Rotterdam in 1926 zei hij daarover onder meer het volgende: 'U,

hooggeachte Dr. Krop en Ds. Van de Graaf breng ik mijn welgemeende dank. De Heere zegene uw arbeid; Hij doe ons samen werkzaam zijn aan het heil van Nederlands Sion. God hele eens nog op het fundament der aloude Gereformeerde Belijdenis de breuk, die in de kerk is geslagen. Hij geve ons te beleven de waarheid van het woord van Ledeboer, waaraan ik heden gedenk: De hervormde kerk is onze (dergenen, die de waarheid belijden) en God zal ze ons op Zijn tijd wedergeven' (G.H. Kersten, *De gelovige verwachting*, pag. 495). Bij ds. A. Vergunst vinden we vergelijkbare gedachten. Indrukwekkend is nog immer zijn bijdrage in het boekje *Tien keer gereformeerd*. Daar lezen we onder meer: 'De huidige kerkelijke verdeeldheid van de Gereformeerde Gezindte moet ik dus als jammerlijk voor het volksleven, als schadelijk voor de delen van deze gezindte zelf, veroordelen. Bovenal acht ik ze zonde voor God en dus onheilig en verwerpelijk te zijn' (A. Vergunst, *Neem de wacht des Heeren waar*, pag. 34). Het verlangen naar eenheid en het daadwerkelijk zoeken daarvan was bij mensen als ds. Kersten en ds. Vergunst concrete werkelijkheid. Van de gedachte dat de verscheidenheid en verscheurdheid ook iets goed zou zijn is bij hen geen spoor te vinden. Abraham Kuiper, aan wie we als gereformeerde gezindte in sommige opzichten veel te danken hebben, maar van wie we in andere opzichten toch ook fundamenteel verschillen, kan op het punt van de kerk zeker onze leidsman niet zijn. Laten we waken tegen het neo-gereformeerde gedachtegoed op dat punt. Ds. Kersten en ds. Vergunst waren voluit gereformeerd en calvinistisch op dit punt en konden daarin niet meegaan. Calvin immers wilde wel zeven zeeën bevaren voor de eenheid van Christus' kerk op aarde. Laten we deze dingen ook vandaag de dag in herinnering houden. Het verleden biedt nog immer waardevolle lessen, ook in dit verband.

Concreet

Hoe kan de kerk weer één worden in Nederland? Helaas zijn we beter in scheuren dan in verenigen. Beperken we ons tot de mensen die eertijds betrokken waren bij de vereniging van 1907, dan is daar bijna een eeuw later alweer een droevige verscheurdheid opgetreden. Zeker vijf kerkgenootschappen gaan allemaal min of meer

terug tot wat oorspronkelijk in 1907 werd beoogd. Helaas, scheuren is gemakkelijker dan verenigen. Stukmaken gaat ons nog steeds beter af dan bouwen. De zonde zit ook op dit punt diep in ons bloed. Hoe kan er eenheid komen? Uiteraard zijn daar gesprekken en ontmoeting voor nodig. Ook is geestelijke herkenning noodzakelijk. Er zijn ook wel dergelijke ontmoetingen. Veel levert het echter niet op. Soms is er ook twijfel aan het nut van dergelijke ontmoetingen. Anderen zien eenheid komen door samen dingen op te pakken. En vanzelf ook daar liggen wel mogelijkheden. Wie samen met anderen in een schoolbestuur zit, krijgt allicht wat oog voor de noden en zorgen bij de ander. Maar ook vanuit die kant is er denk ik niet veel verwachting. Weer anderen denken dat verdrukking en vervolging zal helpen. Of dat zo is, waag ik ook te betwijfelen. In 1953 scheurden de Gereformeerde Gemeenten. Het was ook het jaar van de watersnoodramp. In 1944 scheurden de Gereformeerde Kerken. Het was midden in de tweede wereldoorlog. En, dat is iets wat ik onlangs ergens las, in de vroeg christelijke kerk werden christenen vervolgd. Je zou denken dat dat wel aan elkaar zou verbinden. Vanzelf zal dat bij sommigen ook wel zo geweest zijn. Maar het lag ook weleens anders. Tot in de arena toe en met de dood voor ogen kon de verdeeldheid onder Gods kinderen realiteit zijn. 'Samen op de beesten aflopend keken ze elkaar niet aan' (Henk Bakker, *Ze hebben lief maar worden vervolgd*, pag. 75). Zelfs met de dood voor ogen waren en bleven sommigen in de vroegchristelijke kerk fundamenteel van elkaar verschillen. Tot en met de marteldood en in de Romeinse arena keek men elkaar niet aan! Verbijsterd vraag je je, bij lezing van een dergelijk zinnetje af, wat er dan eigenlijk wel nodig is om kinderen van God bij elkaar te brengen en bij elkaar te houden. Kennelijk is dat een heel moeilijke opgave, die in sommige gevallen onze aardse mogelijkheden te boven gaat.

Geest

De eenheid van de kerk is ten diepste niet het werk van mensen. De kerk is een planting van God en het werk van Gods Geest. Wel blijven wij natuurlijk verantwoordelijk en moeten we pogen elkaar te verstaan en te zoeken waar dat kan en mag. Dat neemt echter aan de andere kant ook weer niet weg dat

de ware eenheid tenslotte toch het werk is van Gods Geest. De Heilige Geest is nodig voor het herstel van de kerk in Nederland. Die Geest wordt helaas veel gemist. Laten we toch vooral bidden om die Geest. Daar ligt tenslotte het enige en voornaamste antwoord op de vragen voor de kerk in Nederland. Er is een geestelijke opwekking nodig. De Heere mocht dat schenken aan Zijn kerk anno 2005! Bovendien zal de kerk eenmaal één zijn. Het is hier op aarde allemaal slechts ten dele. Maar in de heerlijkheid zullen al Gods kinderen Gods lof verkondigen. Wat is daarom het uitzien naar de wederkomst belangrijk. Dan zullen Gods kinderen één zijn in Christus, een eenheid die nimmer verbroken zal worden. Dan zal God zijn alles en in allen. Laten we elkaar daarop wijzen. Laten we daar naar verlangen. Dat is werkelijk heilzaam van land en volk; voor mensen in de 21e eeuw. In onze belijdenis wordt daarvan gesproken. 'Wij geloven en belijden een enige Katholieke of algemene Kerk, dewelke is een heilige vergadering der ware Christ-gelovigen, al hun

zaligheid verwachtede in Jezus Christus, gewassen zijnde door zijn bloed, geheiligd en verzegeld door hen Heiligen Geest. Deze Kerk is geweest van het begin der wereld af, en zal zijn tot het einde toe; gelijk daaruit blijkt, dat Christus een eeuwig Koning is, dewelke zonder onderdanen niet zijn kan. En deze heilige Kerk wordt van God bewaard, of staande gehouden, tegen het woeden der gehele wereld; hoewel zij somwijlen een tijdlang zeer klein en als tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen; gelijk zich de Heere gedurende de gevaarlijke tijd onder Achab zeven duizend mensen behouden heeft, die hun knieën voor Baäl niet gebogen hadden. Ook mede is deze heilige Kerk niet gelegen, gebonden, of bepaald in een zekere plaats, of aan zekere personen, maar zij is verspreid en verstrooid door de gehele wereld; nochtans te zamen gevoegd en verenigd zijnde met hart en wil in één zelfde Geest, door de kracht des geloofs' (art. 27 NGB).

Amersfoort,

ds. W. Visscher

Aids in Afrika: een ontzaglijk drama

(1)

'Een tragedie van onvoorstelbare omvang speelt zicht af in Afrika. Vandaag de dag heeft het aids-virus meer slachtoffers gemaakt dan de optelsom van alle oorlogen, hongersnoden, overstromingen en dodelijke ziekten zoals malaria samen. Het virus verwoest families en gemeenschappen, overspoelt de gezondheidszorg, put de huidige voorzieningen uit en ontnemt de scholen zowel hun leerlingen als leraren' (Nelson Mandela).

Aanleiding

Door het deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden en het deputaatschap voor de Zending werd mij gevraagd deel te nemen aan een 8-daagse reis naar Zuid-Afrika. Andere deelnemers waren een zevental predikanten uit verschillende kerkgenootschappen, de algemeen secretaris van de Gereformeerde Bond en de Tweede Kamerleden Van der Staaij

(SGP) en Huizinga (CU). Ook enkele echtgenotes, onder wie mijn vrouw, gingen mee. De reis werd georganiseerd door Prisma, een samenwerkingsverband van christelijke ontwikkelingsorganisaties, waarbij ook bovengenoemde deputaatschappen zijn aangesloten. Het doel was om de kerken meer bewust te laten worden van de immense aids-problematiek. In de kerken, inclusief de Gereformeerde Gemeenten, is te weinig aandacht voor de ramp die zich wereldwijd afspeelt. Om inzicht te krijgen, hebben we verschillende aids-projecten bezocht in een land waar veel aids voorkomt. Veel hebben we tijdens de reis met elkaar gesproken. Met name over de vraag: *hoe kunnen en mogen we als kerken bijdragen aan de leniging van deze schrijnende nood van onze medemens?* In een drietal ethisch getinte artikelen wil ik ingaan op de ontstellende problematiek van HIV/aids.

Schokkende cijfers

Wereldwijd zijn reeds 25 miljoen mensen gestorven aan aids, waarvan alleen al 3.1 miljoen in 2005! Omdat we te maken hebben met een wereldwijd verbreide ziekte, met meer dan 40 miljoen HIV besmettingen, spreken we van een pandemie. Het zwaarst getroffen is Afrika ten zuiden van de Sahara. Daar zijn meer dan 25 miljoen mensen besmet met HIV. Was bijvoorbeeld in een land als Zuid Afrika de gemiddelde levensverwachting vóór de HIV-epidemie nog 69 jaar, de voorspelling is dat deze in 2010 slechts 37 jaar zal zijn. De levensverwachting in het buurland Botswana was 74 jaar en zal in 2010 waarschijnlijk zelfs 27 jaar zijn.

In Zuid Afrika, het land dat wij bezochten, is één op de vier mensen besmet met HIV. We maakten kennis met verschillende projecten in KwaMhlanga, een gebied ten noordwesten van de regeringsstad Pretoria. Van de bevolking heeft een derde deel geen inkomen en is zelfs 45% besmet met HIV. Schrijnende getallen. Om van te huiveren! Werkelijk, een tragedie van onvoorstelbare omvang. Aids... een stille sluipmoordenaar.

Wat is HIV/aids?

Begin jaren tachtig wist nog niemand van het bestaan. Maar vanaf die tijd kwamen in toenemende mate alarmende berichten over het steeds vaker voorkomen van normaliter zeldzame infecties. In 1982 werd een naam gegeven: acquired immunodeficiency syndrome (aids). Weer enkele jaren later ontdekte men dat aids veroorzaakt wordt door het humaan immunodeficiëntie virus (HIV).

Als iemand geïnfecteerd raakt met HIV ontstaan enkele weken later griepachtige verschijnselen, die vanzelf weer overgaan. Daarna gaan, bij een goede voedingstoestand, gemiddeld 8 tot 10 jaar voorbij zonder symptomen. Normaal zorgt het afweersysteem in het lichaam dat een virus onschadelijk wordt gemaakt. Maar in het geval van een HIV infectie zorgt dit virus juist voor vermindering van de afweer. Een speciaal type afweercellen, de CD4 cellen, wordt vernietigd. Als het aantal CD4 cellen beneden een bepaalde grens komt, ontstaat aids. Dus iemand kan besmet zijn met HIV zonder daarbij ziek te zijn. Pas als ziekteverschijnselen optreden, spreken we van aids. Hierbij moeten we denken aan ernsti-

ge infecties, zoals tuberculose, ontstekingen in de hersenen, gordelroos en schimmelinfecties. Belangrijk is niet alleen behandeling van deze aandoeningen, maar ook behandeling met aids-remmers om de afweer te verbeteren. HIV bevindt zich in het bloed, het sperma en de moedermelk.

Besmetting vindt plaats onder mensen met wisselende seksuele contacten, homoseksuelen en drugsverslaafden. Verder is bij een HIV-positieve moeder de bevalling en het geven van borstvoeding risicovol. Helaas zijn er ook slachtoffers als gevolg van besmette bloedtransfusies.

Wat zegt de Bijbel?

Toen in de Middeleeuwen de pest het leven opeiste van een kwart van de Europese bevolking, werd daarin de roede Gods gezien. Van het bestaan van de pestbacterie wist men niet. Wel geloofde men dat God de zonde strafte met een ernstige ziekte. In onze tijd is het vaak andersom. We weten van bacteriën en virussen, maar Gods hand zien we er niet in. Hoe is het eeuwen later met de ziekte aids? Is aids een straf van God? Bij het beantwoorden van de vraag moeten we beseffen dat aids in de tijd van de Bijbel niet voorkwam. Daarom moeten we voorzichtig zijn. Wel mogen we Gods Woord als richtingwijzer gebruiken. Laten we eens proberen de volgende vraag te beantwoorden: Ziet de Bijbel een relatie tussen zonde en ziekte als straf?

In Deuteronomium 28 staat dat de Heere ongehoorzaamheid straft met vloeken. Zo kan de Heere pestilentie zenden (vs. 21) of slaan met tering en koorts (vs. 22). In 1 Samuël 5 en 6 lezen we, nadat de Filistijnen de ark weggevoerd hadden, dat zij 'spenen in verborgen plaatsen' kregen. Dit was de builenpest, waaraan velen stierven. Volgens de Bijbel was Gods hand zwaar op de Filistijnen. Ook in het Nieuwe Testament lezen we over een relatie tussen zonde en ziekte. In Korinthe leidde de ontheiliging van het Heilig Avondmaal tot vele zwakken en zieken in de gemeente (1 Kor. 11:30). Opmerkelijk is dat er bij bovenstaande aandoeningen geen direct verband bestaat tussen het type zonde, de soort ziekte en de personen die de ziekte krijgen. Toch lezen we over Gods slaande hand.

Bij de ziekte HIV/aids weten we dat er vaak wél een directe relatie is tussen het type zonde en de ziekte. Wisselende seksuele contacten en homoseksualiteit kunnen direct leiden tot besmetting met HIV. Wie eerlijk de Bijbel leest, kan toch niet anders dan in de HIV/aids pandemie de gesel Gods zien! Volgens Paulus wordt Gods toorn geopenbaard van de hemel over het losbandige seksuele leven (Rom. 1). Treffend is hoe koning Salomo in Spreuken 5 waarschuwt tegen hoererij. Ja, hij voorzag waarop dat zou uitlopen: 'En gij in uw laatste brult, als uw vlees, en uw lijf verteerd is' (vs. 11). Wie moet bij deze woorden niet denken aan wisselende seksuele contacten en de uitteerende ziekte HIV/aids? In hetzelfde hoofdstuk roept de HEERE op een zeer open wijze op tot een zich verblijden in de huisvrouw der jeugd. Het huwelijk is een bloem die ons overgelaten is uit het paradijs. Wat is de trouw tussen één man en één vrouw een groot goed dat voor veel kwaad bewaart!

Persoonlijke verantwoordelijkheid

Het intieme samenzijn tussen man en vrouw heeft een plaats binnen het huwelijk en niet erbuiten. Hierin ligt voor ieder persoonlijk zijn of haar verantwoordelijkheid. Tegenover God en tegenover elkaar. Wat zou de maatschappij er meer geordend uitzien als we ons aan dit voluit bijbelse kader zouden houden. Zou de ziekte aids dan wel bestaan? Waarschijnlijk niet. Hoe kunnen we besmetting met HIV voorkomen? De oplossing is op grond van Gods Woord heel duidelijk: onthouding van geslachtsgemeenschap vóór het huwelijk en trouw in het huwelijk. In het Westen begrijpt iedereen wat er bedoeld wordt als de nadruk gelegd wordt op de *persoonlijke verantwoordelijkheid*, of men het wil of niet. Maar kunnen we dit in Afrika ook benadrukken? U zult denken: wat een vreemde vraag. Toch niet. In het Westen is het mogelijk te kiezen voor een bepaalde levensstijl. In Afrika is levensstijl helaas geen keuze. Maar daarover in het volgende artikel meer.

(wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel,

H.J. Agteresch

Evangelisatie en een verjaardagsbusje

In 1948 werd de tentoonstelling 'De Nederlandse Vrouw 1898-1948' gehouden. Onderdeel daarvan waren enkele gemeubileerde kamers. Opvallend was dat in de kamers uit 1898 een Bijbel lag, maar in die van 1948 niet... Hoe is dat nu? Uit het rapport *De sociale staat van Nederland 2005* van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) bleek dat het percentage van de Nederlanders dat niet tot een kerk behoort, in vijftien jaar tijd is gestegen van 35,7 tot 54,6. Het aantal kerkleden nam in deze periode af van 9,5 tot 7,4 miljoen. Het zijn aangrijpende cijfers: ruim twee miljoen Nederlanders namen afscheid van de kerk. Uit eerdere onderzoeken bleek al een gestadige toename van het aantal mensen dat niet tot een kerk behoort:

1899	2,3 procent
1909	5,0
1920	7,8
1930	14,4
1947	17,0
1960	18,4
1971	22,5

Een zaak van weinig belang

In de eerste helft van de twintigste eeuw werden tal van verklaringen voor de ontkerkelijkheid genoemd:

- * het overheersen van een materialistische levenswaardering;
- * het rationalisme sinds de Verlichting;
- * het modernisme;
- * de bevoordeling van de openbare school;
- * de klassenconflicten ten gevolge van sociale misstanden;
- * de urbanisatie en mechanisatie, waarbij de mensen zich door toegepaste wetenschap steeds minder afhankelijk voelden van de natuur;
- * de migratie, waardoor men los kwam te staan van de vroegere tradities en het controlerende levensmilieu.

Voor steeds meer mensen was godsdienst van weinig of geen belang. De werkelijkheid was daarbij soms nog minder gunstig dan de hierboven genoemde percentages uit de volkstellingen aangaven, want de mensen lie-

ten tijdens zo'n officieel overheidsonderzoek niet altijd het achterste van hun tong zien. Tijdens de telling van 1971 werd bijvoorbeeld 22,5 procent onkerkelijkheid geconstateerd, maar het weekblad *Margriet* kwam in 1966 al met een veel hoger percentage: volgens het onderzoek "God in Nederland" achtte een derde deel van de bevolking zich niet aangesloten bij een kerkverband of godsdienstige groepering.

Kieskeurig

Kille cijfers, met een diepe achtergrond. „Godsdienst en bijgevolg kerklidmaatschap zijn maatschappelijk gezien een indifferente (niet van belang geachte, LV) zaak geworden,” constateerde dr. H.D. de Loor eind jaren zeventig. „Dit proces heeft zich binnen één generatie voltrokken. De kerken hebben een gezamenlijke tegenstander gekregen: de kieskeurige en ongeregelde klant, op wie moeilijk staat valt te maken. Dat wil zeggen: zijn kerkgang loopt terug, maar bij zijn begrafenis mag de dominee geen verstek laten gaan! De verschuiving in normen en waarden gaat sedert de jaren zestig erg snel. De moderne mens zal zich niet meer door een kerk laten gezeggen hoe hij heeft te leven of wat hij heeft te geloven.” Actueel is wat De Loor opmerkte over de economische recessie van die tijd. Deze „brengt, zoals onderzoek aantoonde, wel een grote groei van politiek conservatisme met zich mee, maar dat gaat niet gepaard met het verwerpen van inmiddels verworven vrijheden, noch ook met het tot stilstand komen van toenemende onkerkelijkheid.”

Vaag godsbeeld

Christelijk Nederland veranderde in een zwaar gesecculariseerde samenleving. Anno 2005 is de maatschappij vol onzekerheid, maar het beste houdt vast wordt van de hand gewezen: christelijke elementen in de samenleving zijn velen tot een dwaasheid en een ergernis. Nederland behoort tot de meest ontkerkelijkte landen van Europa. Er heerst nog wel een alge-

meen religieus besef, maar het godsbeeld is vaak heel vaag: „Ik kom toch uit bij de Ene, het universum, het Licht. Er is iets dat groter is dan wij allemaal bij elkaar.” Andere levensovertuigingen winnen terrein: het libertijnse gedachtengoed, de islam, maar ook oudheidse spiritualiteit. De deelnemers aan de conferentie "Evangelisatie in een nieuwe tijd" (van 31 oktober tot 3 november jl. in Basel) bezonnen zich op de herlevende belangstelling voor de heidense wortels van Europa. In Nederland wordt, bij Lochem, een heidense tempel gebouwd. Heksen, druïden, sjamanen, maar ook christenen kunnen deze tempel huren. Een opleiding tot heks moet zelfs fiscaal aftrekbaar zijn...

Een zaak van veel belang

In deze samenleving wordt de kerk geroepen tot evangelisatie. Dat het deputaatschap voor de evangelisatie daarbij voortdurend om financiële steun moet vragen, is eigenlijk beschamend. Als een tsunami Zuid-Azië treft, gaan de beurzen gul open. De secularisatie is als een tsunami die onze samenleving gedurende het hele jaar overspoelt. Is de offervaardigheid daarvoor even groot? Ds. W.C. Lamain schreef eens: „Wij hebben een roeping om onwetenden te onderwijzen, om dwalenden terecht te brengen, persoonlijk, maar ook ambtelijk. Het is wel een ambt dat zeer verwaarloosd wordt.” Het deputaatschap doet een beroep op de gemeenten om steun te verlenen (in de vorm van een extra collecte, aanmelding als donateur of een jubileumgift bij het 75-jarig bestaan van ons evangelisatiewerk; banknr. 3624.26.457 t.n.v. Dep. Evangelisatie te Woerden). „Wat heeft toch iedere christen een zware verantwoordelijkheid met betrekking tot de uitbreiding van het Koninkrijk van Christus,” schreef penningmeester ds. A. Verhagen bij de start van het evangelisatiewerk in 1930. „Niet dat wij mensen kunnen bekeren, o nee, dat blijft ten allen tijde het werk des Heeren. Desniettenstaande wordt ons in de Schrift geboden om op velerlei manieren daarin werkzaam te zijn. Laten wij de inwendige zending beschouwen als zulk een zaaien. Laat jong en oud eraan medewerken.”

Spaarpot ondersteboven

De gevers waren soms vindingrijk, merkte de Middelburgse predikant op. „Eigenaardig als u de lijst nagaat met

giften, dat u daar vindt een collecte bij een huwelijksfeest, correspondentie-loon enz. Laten deze schone voorbeelden nagevolgd worden. Dat op elke catechisatie een busje geplaatst worde voor de inwendige zending en bij verjaardagen of andere familieaangelegenheden, houdt ook dan de inwendige zending in gedachten." Ook kinderen kunnen hun steentje bijdragen. „Wat een voorbeeld geeft onze jeugdige zendingsvriend in Kampen, die gedurig een gedeelte uit zijn spaarpot toezendt. Hartelijk dank, hoor jongen." Hij kwam zelfs zijn spaarpot een keer omkeren toen ds. Verhagen er preekte. „Zijn ogen fonkelden als een bewijs

dat het hem een waar genoegen was zulks te doen." Ds. Verhagen voorzag elke giftenverantwoording in *De Saambinder* van een wervend artikel-tje. Hij vergeleek de eerste evangelist, J. van de Panne, met een visser: „Laten wij hem van netten en aas mogen voorzien en zijner gedachtig zijn in onze gebeden. Want moeilijk is zijn arbeid. Grote zelfverloochening wordt geëist; smaad en hoon geogst. Maar als de Heere die arbeid mag zegenen, om nog mensen uit de wereldzee te doen ophalen, dan is al de moeite beloond en ont-vangt de Heere de eer."

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Overigens mag hier ook wel een waarde-rend woord gesproken worden in de rich-ting van mevr. Kranendonk-Gijssen die de preken zó op schrift heeft gesteld dat je helemaal de predikant die ze uitsprak blijft herkennen. Als dit boekje spoedig wordt aangeschaft kan het in de adventstijd nog dienstdoen en heeft u ook vast een preek liggen voor D.V. ná de kerstdagen! De Heere geve er Zijn zegen over, opdat de Vader der lichten mag worden gekend door een geheel duistere in zichzelf door Hem, Die het Licht der wereld is!
Rijssen, ds. D. de Wit

B. Stam, U alleen, U loven wij. Uitgever: Den Hertog - Houten; ISBN 90 331 1869 6; 211 blz.; € 14, 50.

Het boekje 'U alleen, U loven wij' is een nieuw boekje, waarin berijmde psalmen worden uitgelegd aan kinderen. Verschil-lende bekende Psalmen worden besproken. In het voorwoord wijst de auteur al op het feit dat de kinderen thuis, op school en elke zondag psalmen zingen. Ze moeten voor school psalmversjes uit hun hoofd leren. Maar het is natuurlijk wel belangrijk dat kinderen weten wat ze zingen. Daar is dit boekje een heel goed hulpmiddel voor. In 'U alleen, U loven wij' worden veel bekende en ook enkele minder bekende berijmde psalmverzen toegelicht aan kin-deren. De meeste psalmverzen worden op onze scholen aangeleerd.

Van de bekende psalmen is meestal één vers uitgekozen, dat toegelicht wordt. Zo wordt van Psalm 81 het 12e vers: 'Opent uwe mond' toegelicht en van Psalm 27 vers 7. In totaal worden 100 versjes van Psalmen en enige gezangen uitgelegd.

Op twee pagina's vinden we eerst de psalm dan de aanleiding voor deze psalm. Daarna wordt het psalmvers uitgelegd. De schrij-ver maakt tenslotte enkele toepasselijke opmerkingen. In het grijze kader onderaan staat de tekst uit de onberijmde Psalm ver-meld. Als voorbeeld Psalm 27. Het thema in deze psalm is Davids geloof. 'Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou.' Er wordt iets verteld over de moeilijkheden die David in zijn leven heeft meegemaakt. Vijanden wilden hem doden. Maar met al die zorgen vluchtte David naar de Heere. Daarna wordt vers 7 toegelicht, waar David moed krijgt en ook de godvruchte schare, een grote groep mensen die God vreest, oproept op Hem te vertrouwen. In het grij-ze kader staat dan de onberijmde tekst.

Dit boekje is zeer geschikt voor ouders met kinderen. Het is fijn om samen met hun kind de te leren psalm in dit boek op te zoeken en de uitleg te lezen.

Maar ook leerkrachten, medewerkers van de zondagsschool of evangelisatieleiding kunnen bij het aanleren van een psalmvers hun nut er mee doen!

Veenendaal,

D. van Wijngaarden

Boekennieuws

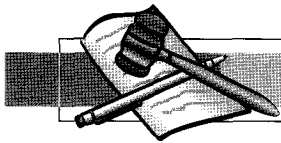
Ds. C. Neele, Als ik Uw hemel aanzie. Uitgeverij Den Hertog, Houten. 137 pagina's, prijs € 13,90

In onze Nederlandse Geloofsbelijdenis staat in artikel 2 dat wij God kennen door twee middelen. Ten eerste, door de scep-ping, onderhouding, en regering der gehele wereld; overmits deze voor onze ogen is als een schoon boek... Ten tweede, geeft Hij Zichzelf ons nog klaarder en volko-mener te kennen door Zijn heilig en Goddelijk Woord. Het is dit artikel dat door onze geliefde broeder in praktijk is gebracht door de uitgave van zijn eerste 'prekenboekje'. Een negental preken bepa-len ons bij een gedeelte van Gods schone boek: de sterrenhemel. De preken geven er blijk van dat er, voor zover dat nodig is voor de stof, studie is gemaakt van deze sterrenhemel, een groot gedeelte van Gods schepping! Toch is dit boekje geen gids om louter sterren te bekijken. Dat wil het ook niet zijn. Het zijn preken, waarbij Gods Woord eenvoudig, pretentieloos en naar het hart van met name onze jonge mensen wordt uitgelegd en verklaard.

De eerste preek gaat over, hoe kan het anders, de schepping van de lichten in het uitspannel. Vervolgens komt een aantal sterrenbeelden vanuit Job 38:31-33 aan de orde: het Zevengesternte, de Orion (waar-van een gedeelte op de prachtige voorkant is weergegeven), de Mazzarôth en de Wagen (Grote Beer). Je mag niet spreken van 'mooie preken', is ons op de Theologische School geleerd. Wat mij betreft is dit wel een van de indrukwek-kendste preken in dit boekje. Wat een onderwijs (zo is ook het thema) ligt er in het opblikken naar de hemel in het licht van de Heilige Schrift. Hoe vertroostend is

de liefdemacht Gods, hoe verootmoedi-gend het breken van de strengen van de Orion, zoals de Heere dat alleen kan doen, hoe goed de tijd die Hij heeft bepaald om zielenraadsels op te lossen zoals de plaats van de Mazzarôth toont, hoe waarschu-wend die (doods)wagen, de Grote Beer, die heel het jaar aan de hemel is te zien.

Wordt u nieuwsgierig? Ik zou zeggen, neem deze preek, lees en herlees en blik op naar de hemel, zoals de derde preek over Psalm 8 leert: 'Als ik Uw hemel aanzie'. Naast een preek over Gods trouw uit Jesaja 40:26 en 27 komt ook de waarschuwing voor dwalende sterren aan de orde uit Judas:13b. Bijzonder eerlijk en duidelijk wordt aangewezen wat er gebeurt als we niet meer willen buigen onder de leiding die de Heere door middel van getrouwe knechten, ook in ons kerkverband als een ds. G.H. Kersten, heeft gegeven en we dwalende sterren gaan navolgen. De laatste vier preken stellen in het bijzonder, zoals het in de voorgaande preken ook is gebeurd, Christus in het midden als Degene Die de zeven sterren in Zijn rech-terhand houdt, als de blinkende Morgen-ster, als Degene naar Wie zelfs een Bileam moest heen wijzen als de Adventsster en tot Wie de Wijzen uit het Oosten door de ster werden gebracht. In deze preken ont-breekt het beslist niet aan de toepassing. Steeds weer wordt de weg gewezen voor arme zondaren in zichzelf naar Hem Die te kennen het leven is. Voor onbekeerden ont-breekt de toepassing ook niet. U begrijpt het wel, van harte beveel ik u deze preken aan, zeker ook in de handen van onze jon-geren: ze zijn niet moeilijk, wél eerlijk én hartelijk, ook voor jullie.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Dirksland en te Rotterdam-Alexanderpolder:
ds. G. Clements te Gouda;
Te Emmeloord: ds. A.T. Vergunst te Carterton (Nieuw-Zeeland);
Te Leiderdorp:
ds. M. Golverdingen te Boskoop;
Te Ridderkerk:
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
Te Tricht-Geldermalsen:
ds. J. Schipper te 's Gravenpolder;
Te Wolphaartsdijk: ds. P. Melis te Veen.

Bedankt:

Voor Goes:
ds. G.M. de Leeuw te Rock Valley (V.S.);
Voor Goudswaard:
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
Voor Katwijk aan Zee:
ds. G. Mouw te Uddel;
Voor Meeuwen i.c.m. Sprang-Capelle en Zwijndrecht:
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
Voor Vlaardingeng:
ds. A. Vermeij te Elspeet.

VERSLAG VAN DE HERDENKINGS-DIENST OP 28 AUGUSTUS 2005, WAARIN DS. J. MIJNDERS MOCHT HERDENKEN 35 JAAR PREDIKANT TE ZIJN.

Zondagavond vond in de gemeente van Barendrecht een dienst plaats, waarin ds. J. Mijnders aandacht schonk aan het feit dat hij in 1970 werd bevestigd in Rijssen-Zuid. Deze dienst werd toen geleid door ds. K. de Gier.

De tekst voor de prediking was 1 Tim. 1 : 12: 'En ik dank Hem, Die mij bekrachtigd heeft, namelijk Christus Jezus onze Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, mij in de bediening gesteld hebbende; Oprechte dankbaarheid, zo luidde het thema. Dit opschrift werd onderverdeeld in een drietal gedachten: 1. Door Wie deze dankbaarheid wordt bewezen;

2. aan Wie deze dankbaarheid wordt bewezen; 3. waarvoor deze dankbaarheid wordt bewezen.

Ds. Mijnders wees erop dat het een voorrecht is om gesteld te worden in de bediening van Woord en Sacramenten en 35 jaar te mogen dienen. Het inleven daarvan zal nooit anders kunnen, dan op die plaats waar Gods knecht in verwondering heeft uitgeroepen schier aan het eind van zijn leven: 'wie ben ik, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht heeft. Met recht, en God geve die genade, dit geldt

niet alleen een knecht, dit geldt de ganse gemeente- hier een steen der hulpe te mógen oprichten, n.l. tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen.

Vervolgens: aan Wie deze dankbaarheid wordt bewezen. Aan Jezus Christus, de grote Koning van Zijn kerk. Deze Koning heeft in onze tekst drie namen. Christus Jezus onze Heere. De inhoud, de betekenis en de toepassing van die Namen geeft alleen waarde aan het herdenken van wat de Heere Paulus, en wat de Heere ook Zijn knechten geeft. Ook wat Hij vanavond Zijn nietige dienstknecht geeft. Ik dank Hem, Christus Jezus, onzen Heere. Ik dank Hem, dat Hij 63 jaar geleden uit de modder van de zonde ophaalde. Ik dank Hem die 35 jaar geleden de grootste der zondaren riep tot het ambt van Woord en Sacramenten, om die dierbare Koning te mogen prediken voor verloren zondaren.

Na het zingen van Psalm 71:5 volgde: waarvoor deze dankbaarheid wordt bewezen. In verwondering mag de apostel worden nagezegd: mij in de bediening gesteld hebbende. In vers 16 belijdt Paulus: 'Maar daarom is mij barmhartigheid geschied.' Eén van Gods deugden is barmhartigheid. Daar mag op een dag als deze in geëindigd worden. Dit is geopenbaard in de bediening van de apostel Paulus nadat God hem barmhartigheid had bewezen. Daar verdwijnt al hetgeen van de apostel is en daar verdwijnt al hetgeen van Gods volk, van Gods knechten is. De apostel zoekt niet, maar vindt ook geen redenen in zichzelf. Alleen in het licht van de Zon der gerechtigheid over de afgelegde levensweg, blijft verwondering en aanbidding over. Dit vanwege de deugd van Gods barmhartigheid en vanwege het daarvan door het geloof iets te mogen ervaren in het persoonlijke leven, staan wij tot op deze dag. Zijn trouw is groot en zal nooit vergaan.

Na het dankgebed werd gezongen Psalm 119: 7. Ds. Terlouw sprak ds. Mijnders namens de kerkenraad toe. Dit vanwege de band die er mag zijn tussen de gemeente van Rotterdam-zuid, nu Barendrecht en ds. Mijnders. De gemeente zingt ds. Mijnders nog staande toe Psalm 71:13, enigszins gewijzigd. Daarna legt de grijze dienaar de oudtestamentische zegen op de gemeente.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM OP 28 SEPTEMBER 2005

Namens de roepende kerk van Leiderdorp opent ds. Neele de vergadering. Naar aanleiding van het gelezen schriftgedeelte Judas 1-16, wijst hij op de waarschuwin-

gen van de apostel voor dwaalleraars die als dwalende sterren mensen kunnen misleiden.

Vervolgens memoreert hij het overlijden van Jac. van Voorst, oud-ouderling van de gemeente van Lisse. Het 50-jarig huwelijk van ouderling J. Schouls en de ingebruikname van het gerenoveerde kerkgebouw van Den Helder.

Het moderamen bestaat uit: ds. C. Neele, preses; J.W. van Dijke, alg. assessor; C.W. Bos, quaestor; C. Vonk Noordegraaf, scriba en ds. R. Boogaard, adviseur. Naar aanleiding van de bij de rondvraag gestelde vraag of het wenselijk is om een tweede scriba en quaestor voor de classis te benoemen, deelt de preses mee, dat het moderamen geen reden ziet om deze te benoemen. Tot nu toe bleek het niet nodig, mocht dat wel het geval zijn, dan kan daar snel genoeg in voorzien worden.

Van de redactie van De Saambinder is een schrijven ontvangen waarin zij meedeelt waarom het soms lang duurt alvorens een classisverslag wordt opgenomen. De scribae worden gevraagd de verslagen zakelijk en kort te houden.

Op 22 augustus zijn vertegenwoordigers van Amsterdam-N, Haarlem, Hoofddorp, Westzaan en Zaandam bijeen geweest in tegenwoordigheid van ds. C. Neele en ds. R. Boogaard om de situatie van deze kleine gemeenten rond het Noordzeekanaal te bespreken. Dit naar aanleiding van een tijdens de kerkvisitatie gestelde vraag. De situatie in deze gemeenten is geïnventariseerd en besproken en gerapporteerd. De classis is van mening dat het goed is om zolang mogelijk door te gaan als zelfstandige gemeente, maar de ogen niet te sluiten voor de problemen die zich voordoen en de mogelijkheden van samenwerking of samengaan te onderzoeken. Het gezamenlijk overleg tussen deze vijf gemeenten wordt niet voortgezet.

Tijdens de vorige classisvergadering is er gesproken over de zorgen betreffende de bezetting van de verzorgingshuizen van de SGZ-ZH en het daarmee verbonden behoud van identiteit.

In dat kader is toen ook gewezen op een artikel in het Kerkblad waarin aandacht gevraagd werd voor Rustoord in Lisse. De kerkenraad van Lisse wijst door middel van een brief op haar participatie in Rustoord. Een zelfde situatie als bij Rustoord in Lisse, doet zich ook voor bij de Prot. Christelijke Bejaardenstichting Haarlemmermeer, vooral wat betreft Horizon in Hoofddorp. De plaatselijke Ger. Gemeenten zijn vertegenwoordigd in de besturen van deze huizen en dragen daarvoor mede verantwoordelijkheid. Daar de preses voorzitter is van de kerkenraad van Lisse, draagt hij voor de behandeling van dit punt het voorzitterschap over aan ds. Boogaard. Deze herinnert eraan dat toen de bouw van Beth San op de classis besproken werd, de betreffende kerkenraden hun verantwoordelijkheid voor de huizen in hun gemeente naar voren hebben gebracht.

De classis heeft evenwel ingestemd met de bouw en draagt dus ook mede verantwoordelijkheid voor de bezetting. In Rustoord en Horizon wonen en werken vrij veel leden van de Ger. Gemeenten. De kerkenraden en bestuursleden van de plaatselijke gemeenten voelen zich verantwoordelijk voor hun leden in deze huizen en werken hierin samen met andere plaatselijke kerken. Bewoners kiezen voor deze huizen om hierdoor nauw contact met familie en gemeenten te kunnen onderhouden. De meerderheid van de vergadering stemt er mee in om geen artikelen in het classicale Kerkblad te plaatsen om toekomstige bewoners voor Rustoord en Horizon te werven, maar berichten over deze huizen te laten verschijnen onder het gemeentelijke nieuws. Daarnaast wordt de wens uitgesproken dat Beth San af en toe ook eens iets van zich in het Kerkblad laat horen.

Ten aanzien van het te benoemen lid voor de Raad van Toezicht vraagt Lisse of dit een kerkenraadslid moet zijn. Dit is inderdaad het geval. De kerkenraad van Lisse zal op de volgende vergadering melden of hij een voordracht heeft.

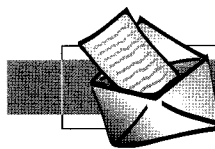
Op voorstel van de classicale evangelisatiecommissie gaat er namens de classis een brief uit naar de classis Barneveld met het verzoek of de gemeenten in die classis bereid zijn, om naast hun financiële bijdrage aan het Deputaatschap voor Evangelisatie, ook een bijdrage te leveren aan de evangelisatiekosten in onze classis en of er vrijwilligers zijn die het vertrouwen van de kerkenraad hebben, om op onze posten te helpen. In de classis Barneveld zijn geen evangelisatieposten terwijl er in onze kleine classis twee zijn.

Bij de rondvraag wordt gevraagd of het mogelijk is om classicaal catechisatie voor gehandicapten te geven. Hiertoe zullen de drie ouderlingen die thans deze catechisaties in eigen gemeente geven met elkaar overleggen en met een voorstel komen.

Een andere vraag betreft de medewerking aan een herdenkingsboek over het 100-jarig bestaan van onze gemeenten. De preses antwoordt hierop dat het betreffende boek iets anders beoogt dan wat de Synodale commissie voor ogen staat en dus rijdt het elkaar niet in de wielen. Medewerking is ter beoordeling van de kerkenraad.

Lisse wordt aangewezen om D.V. op 18 januari 2006 om 10.00 uur de classis bijeen te roepen. De preses bedankt ieder voor de wijze waarop de vergadering mocht verlopen en vraagt ouderling Van Dijke van de roepende kerk van Leiderdorp om te eindigen, waarna hij de vergadering sluit.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

Berichten

ADVENTZANGAVOND IN WOLPHAARTSDIJK

D.V. zaterdag **3 december** zal er in de Nicolauskerk (PKN) van Wolphaartsdijk een adventzangavond worden gehouden. Appelwoord door oud-evangelist G. van de Breevaart. Medewerking door: kinderkoor "David" uit Yerseke en mannenkoor "Elim" uit 's-Gravenpolder. Er zal een collecte worden gehouden voor de kinderevangelisatie in Merksem. Aanvang: 19.30 uur.

ADVENT- EN KERSTZANGAVOND TE ROTTERDAM-C

D.V. zaterdag **10 december** is er een advent- en kerstzangavond in de Boezem-singelkerk te Rotterdam-C. Medewerking verlenen het gemengd koor "Deo Juvante" en het jongerenkoor "Laudate Deum". Appelwoord door dhr. J. Mauritz. De collecte is bestemd voor de jeugdbond. Aanvang: 19.45 uur.

KERSTZANGAVOND IN ALBLASSERDAM

Op D.V. zaterdag **10 december** hoopt het Ridderkerks mannenkoor samen met een jeugdkoor "Comt nu met Sangh" ook uit

Ridderkerk, een kerstzangavond te houden in de Havenkerk, Ieplaan 9 te Alblasserdam.

De koren zingen zowel afzonderlijk als gezamenlijk en er is ook veel tijd ingeruimd voor samenzang (ook met bovengestemd door het mannenkoor).

Student A.J. de Waard hoopt de leiding te hebben en een meditatie uit te spreken. De collecte is bestemd voor de Theologische School te Rotterdam.

Aanvang: 19.30 uur.

KERSTBIJENKOMST IN GOES

De oudervereniging Helpende Handen, afd. De Bevelanden, belegt op D.V. zaterdag **10 december** een kerstbijeenkomst in de kerk van de Geref. Gemeente te Goes. Aanvang: 14.30 uur.

Deze bijeenkomst wordt georganiseerd voor mensen met een verstandelijke handicap. Ook ouders, broers, zussen, andere familieleden en belangstellenden zijn hartelijk welkom. Ouderling Fierloos verzorgt de opening. Meester Van der Toorn vertelt een Bijbelverhaal.

Na de pauze zingen we samen psalmen bij het orgel.

Iedereen is van harte welkom.

AANDACHT GEVRAAGD

• Helaas komt het elke week voor dat het aanbieden van aan tijd gebonden mededelingen, die men geplaatst wenst te zien in het eerstverschijnend nummer van De Saambinder, door de redactiesecretaris worden ontvangen op een tijdstip dat de in de nrs. van 1 en 8 juli 2004 gestelde termijn van indiening hiervan – **uiterlijk woensdag 18.00 uur** – is overschreden en de tijdig in zijn bezit gestelde kopij reeds naar de drukker is verzonden.

Nogmaals willen wij dit tijdstip met nadruk onder de aandacht van belanghebbenden brengen. Dit soort mededelingen, die na woensdag 18.00 uur binnenkomen, worden in beginsel **niet** meer geplaatst in bedoeld nummer.

Die kopij wordt dan pas in het daarop volgende nummer opgenomen, althans indien deze dan nog relevant is.

Indien u hiermee rekening houdt, dan bespaart u uzelf problemen en de drukker en onze redactie moeite.

• Herhaaldelijk bereiken de redactiesecretaris verzoeken om met name aankondigingen van vergaderingen en andere bijeenkomsten meer dan éénmaal in De Saambinder te doen plaatsen. Zoals reeds in bovengenoemde nrs. van dit kerkelijk weekblad is vermeld, kunnen dergelijke verzoeken **niet** worden gehonoreerd, behoudens in bijzondere gevallen, zulks ter beoordeling van de redacteur.

• Nog steeds wordt post voor de redactiesecretaris gericht aan zijn vroeger adres. Zijn nieuwe adres is: Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk. Hiervan is in het nr. van 6 oktober 2005 mededeling gedaan.

Hartelijk dank voor uw aandacht die u aan het bovenstaande wilt schenken!

Namens de redactie,
J.J. Verhage, redactiesecretaris.

ISRAËLAVOND IN THOLEN

Op D.V. vrijdag **2 december** zal er een Israëlavond worden gehouden in de Rehobothkerk te Tholen, ds. G.H. Kerstenstraat 2. Ds. J.M.D. de Heer zal een lezing verzorgen met als thema: "Of ik enigen behouden mocht", n.a.v. Romeinen 11:13-16. In de pauze kunt u schriftelijk vragen indienen, die na de pauze door ds. De Heer worden beantwoord. Ook zal in de pauze middels een powerpoint-presentatie e.e.a. worden verteld over leatuurwerk in Israël. Aanvang: 19.45 uur.

CD-OPNAME VANUIT BETHABARAKERK TE OUD-BEIJERLAND

De kerkenraad van de Geref. Gemeente te Oud-Beijerland heeft een CD uitgegeven met als titel "Uit de landstreek der Jordaan". Hierop zijn psalmen vanuit de eigen Bethabarakerk opgenomen, afgewisseld door samenzing (met bovenstem) onder begeleiding van Pieter Heykoop, koorzang en orgel improvisaties.

U kunt deze CD bestellen bij de fam. G.B. Oorbeek, tel. 0186-613346 of per e-mail naar: ijbos@klikSAFE.nl. Prijs: € 12,- per stuk + € 2,- verzendkosten. Bij bestelling

van 2 of meer stuks: geen verzendkosten. De opbrengst is bestemd voor de uitbreiding van het kerkgebouw.

WINTERCONFERENTIE DEPUTAATSCHAP VOOR STUDERENDEN

Het Deputaatschap voor studerende van de Geref. Gemeenten belegt D.V. op **vrijdag 13 januari 2006** een landelijke bijeenkomst voor studenten. Ds. C. Harinck zal een lezing houden over het thema "De zekerheid van het geloof". In de aansluitende bespreking kunnen vragen gesteld worden aan ds. C. Harinck en aan ds. J. Mijnders. De ontvangst is om 16.30 uur, de aanvang om 17.00 uur. Plaats: Driestar College (gebouw Zèta) te Gouda. Nadere informatie volgt. Alle studenten zijn van harte welkom.

ZINGEN VOOR EVANGELISATIE

Het e-mailadres, zoals dit vermeld is in De Saambinder van 24 november jl. onder "Zingen voor evangelisatie" is niet correct. Het juiste e-mailadres is: rvogelaar@refdag.nl.

Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Mijdrecht 10.00 uur ds. Bac en 19.00 uur ds. Visscher; Moerkapelle 9.30 uur ds. Paul (doventolk); Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 18.30 uur ds. Schot; Nisse 14.00 uur ds. Verweij; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Oosterland 10.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. Terlouw; oostkapelle 15.00 uur ds. Vreugdenhil; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Opperdoes 16.00 uur ds. Gunst; Oudemirdum 19.00 uur stud. Van Belzen; Poortugaal 16.30 uur ds. Baaijens; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 uur ds. Baaijens; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Golverdingen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. Moerkerken en 14.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Zuidwijk 19.15 uur ds. Van der Net; Scherpenzeel 10.00 uur ds. Schipper; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Zippro; Sint Annaland 14.00 uur ds. Brugge; Soest 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Visscher; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur ds. Veenendaal; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 uur ds. Kleppe en 19.00 uur ds. Sonneveld; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Sonneveld; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zwiendrecht 19.00 uur ds. Silfhout; Zwolle 19.00 uur ds. Tanis.

DINSDAG 6 DECEMBER 2005

Beekbergen 19.30 uur ds. Schreuder; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Verweij; Moerkapelle 19.30 uur stud. Van Belzen; Sint Annaland 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Westzaan 19.30 uur ds. Hakvoort.

WOENSDAG 7 DECEMBER 2005

Brakel 19.30 uur ds. Melis; Doetinchem 19.30 uur ds. Schreuder (bijbellezing); Haarlem 19.30 uur ds. Van der Net; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Hilversum 19.45 uur ds. F. Mulder; Leerdam 19.30 uur ds. Gunst; Meeuwen 19.30 uur ds.

ZONDAG 4 DECEMBER 2005

Aagtekerke 14.30 uur ds. Van Gelder; Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 uur ds. Mol en 15.00 uur ds. Van Dieren; Alphen a/d Rijn 16.30 uur ds. Paul; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 uur ds. J. Karels en 19.00 uur ds. Tuinier; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur leesdienst; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 19.15 uur ds. Zippro; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. Baan; Dordrecht 19.00 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 uur ds. Baan en 19.15 uur ds. Meeuse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 16.00 uur stud. Van Belzen; Enkhuizen 10.00 uur ds. Gunst (bev. ambtsdr.); Enschede 15.00 uur ds. De Wit; Enter 14.30 uur ds. Meeuse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L.

Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Gorinchem 14.30 uur ds. M. Karens; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 9.30 en 18.00 uur ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Groningen 15.30 uur ds. Hoogerland; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Haarlem 19.00 uur stud. De Waard; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Herkingen 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Van Manen; Hilversum 10.00 uur ds. Van Ekeveld; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 15.30 uur stud. Joosse; Kapelle-Biezeling 9.30 (H.A.), 14.00 en 18.00 uur ds. J. de Pater; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. Heijkamp; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 15.00 uur ds. W. Harinck; Lelystad 9.30 en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 (H.A.), 14.30 en 18.30 uur ds. De Heer; Middelburg-

Mondria; Ouddorp 19.30 uur stud. Heijkamp; Rhenen 19.30 uur ds. Veenendaal (bijbellezing); Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Bakker; Utrecht 20.00 uur ds. Brugge; Veenendaal 9.30 uur ds. Kleppe; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens (bijbellezing); Zoetermeer 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

DONDERDAG 8 DECEMBER 2005

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. Schot; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Houten 19.30 uur ds. Van der Net; Melissant 19.30 uur ds. De Jongste; Mijdrecht 19.30 uur ds. L. Blok; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Schipper; Puttershoek 19.30 uur stud. De Waard.

VRIJDAG 9 DECEMBER 2005

Klaaswaal 14.30 uur ds. Van Aalst (huw.bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Zondag 4 december: 10.30 uur oud. K. Brandemann en 17.00 uur evang. J. Krijgsman.

Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open.

U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-1 te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barrelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

Reis Beijing-China (5 dgn)

o.l.v. ervaren reisleader/China-zakenreiziger

Vertrek DV ma. 24 april 2006 met o.a. kerkleden van de gem. Leerdam, wie gaat er mee? Jong & oud, nog enkele plaatsen!

U bezoekt alle hoogtepunten van Beijing (de Chinese Muur, de Verboden Stad, Plein van de Hemelse Vrede, het Zomerpaleis, Ming Museum en enkele andere excursies).

Beleef de bruisende economische bloei van China!

U vliegt met KLM-Air France en verblijft in een uitstekend hotel.

Aanbieding: € 998,- alle kosten inbegr.

Voor info: lvandeweerd@yahoo.com
tel. 0345 - 613 917 ('s avonds)

Begravenisonderneming STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Begravenisonderneming Brouwer

Voor een verantwoorde
en stijlvolle begravenis

- * mogelijkheid voor thuis opbaren
- * eigen rouwvervoer
- * kist wordt schoudergedragen
- * gratis laatste wens boekje

R.C. Brouwer Bentincklaan 1a, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726

- Amerongen - Amersfoort - Doorn - Elst -
- Longbroek - Leersum - Maarn - Moorsbergen -
- Rhenen - Woerden - Woudenberg -

Waardige en stijlvolle verzorging

van begravenissen met aandacht
voor persoonlijke wensen. In alle rust,
vernuwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begravenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begravenisverzorgers:

• H.de Jongh • P.H. van der Leer • E. Treur

Begravenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Van Reenenweg 171, Tel. (030) 69 24 258

www.natuursteenhuis.nl

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

Zandee & De Kuijper heet sinds kort NatuursteenHuis. Onveranderd is ons vakmanschap en onze persoonlijke service. Wij vertalen uw wensen in een gedenkteken van steen, glas of metaal of een unieke combinatie.

Kijk ook eens op:
www.natuursteenhuis.nl

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579
Best voor leveringen buiten Zeeland

Zandee & De Kuijper

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13

3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

Verschenen.

2e druk over D.V. één week

Jonge Zangers deel 7

Levensende en verwachting van:

*Jane Squibb (Jenny de hutbewoonster),
Reinier Buijtelaar, Jannigje Zondag,
Aaltje Zuidam en Renate van der Garde*

Met meer gegevens is de geschiedenis van Jenny de hutbewoonster nóg aantrekkelijker geworden.

De overige verhalen zijn niet zo bekend, maar wel heel rijk van inhoud. In de gemeente van Reinier Buijtelaar kwamen in korte tijd veel jongeren tot bekering; o.a. de latere predikanten G.H. Kersten en C. de Jonge, ook Esther de Korte en anderen.

Ook de vorige deeltjes zijn weer herdrukt.

Deel 1 (6edruk) *Gerrit van Doesburg, Leuntje van Rhijn, Lena Lampers en Adriana Leeuwenberg*

Deel 2 (4edruk) *Pietermella Geense, Esther Flikweert, Jan Zuidweg, Cornelis Kerkhoven en Een jonge reiziger naar Indië*

Deel 3 (3edruk) *Hendrikje de Wit, Maria Molendijk, Adriana Meis, Pieter Hoogesteger en Pieter de Waal*

Deel 4 (3edruk) *Kaatje Eikelenstam, Maria Steenberg, Arie Vosbergen, Maria Schenk, Willem Devonshire en Karel Coulson*

Deel 5 (3edruk) *Matje Verbruggen, Elisabeth Wallbridge, Cornelia Winckelman en Gerrit van Bale*

Deel 6 (3e druk) *Jan van Esch, Florus de Wolf, Jansje de Waard, Agnita van der Stelt, Willem de Bakker en Barendje van Asperen*

Met foto's en historisch toegelicht door

Joh. Westerbeke **€ 9.75** p/st.

Bestellen bij de boekhandel, of bij:

**Uitgeverij
'Middelburg'**

't Zanddorp 2 4335 AJ
Middelburg 0118 625472

NIEUW VERSCHENEN!

Christen zijn in kerk en wereld

Gesprekken met bevindelijk gereformeerde predikanten

door **Adriaan van Belzen**

Hoe krijgt het christen zijn gestalte in het kerkelijk en maatschappelijk leven? Deze vraag loopt als een rode draad door de gesprekken die de auteur voerde met 9 predikanten aan de hand van diverse thema's.

Aan het woord komen o.a. de predikanten: A.A. Egas, Tj. de Jong, A. Kort, F. Mallan, J. Veenendaal en W. Visscher.

Het boek, een uitgave van De Groot Goudriaan te Kampen, telt ca. 144 pagina's en is verkrijgbaar voor de prijs van **€ 18,90**

Ook nog leverbaar: **Laat Zang en Spel deel 1 en 2.** interviews met bekende chr. musici. Verkrijgbaar voor resp. **€ 14,90** en **€ 18,-**

Prijzen excl. verzendkosten. **Bestellen: Tel. 0342-421031**

Voor info bel:
0341-425712
of
0416-692787

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

Website op zondag sluiten?

Kijk op <http://www.heinosoft.nl/zondag/>

Of bel 015-2128463, email: info@heinosoft.nl

BEGRAFNISVERZORGING KINA
010-458 31 12

voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

**Voor een onvergetelijke vakantie
naar Natuur- en Landschaps-
camping "De Verborgen Hoek"**

(Fr.) ☺ rust en ruimte ☺ kind-
vriendelijk, kinderboerderij ☺
wandelpaden in bos en natuur ☺
uitstekende sanitaire voorzieningen
☺ recreatie-ruimte, tafeltennis enz.
☺ activiteiten voor jong en oud ☺
op zondagavond 'samen zingen' ☺
2 vakantiewoningen te huur ☺
boek niet te laat, bel snel! Fam.
Wierda-Tuinier, Harich (dichtbij
Oudemirdum). Tel. 0514-602065.
www.deverborgenhoek.nl

Indrukwekkende reizen naar Israël...

D.V. in 2006 hopen we weer een aantal reizen te organiseren naar Israël. Deze reizen voeren u naar de bekende bijbelse plaatsen met Jeruzalem als hoogtepunt. Er zijn 8- en 11-daagse reizen.

Een reis naar Israël is voor velen een lang gekoesterde wens, om een bezoek te brengen aan de mooie plaatsen die ons meer vertellen van de eeuwenoude geschiedenis van het joodse volk. Wij proberen tijdens onze reizen ook, voor zover mogelijk, aandacht te schenken aan de Messiasbelijdende Joden en trachten een Nederlandstalige gids voor u te regelen die zelf ook Messiasbelijdend is.

U kunt ook kennis nemen van het werk van het Deputaatschap voor Israël van de Gereformeerde Gemeenten. Door middel van een lezing, waarin een medewerker u iets hoopt te vertellen van zijn werkzaamheden in Israël en zo mogelijk geeft hij een rondleiding in Nazareth Village.

**Vraag vrijblijvend
informatie:**

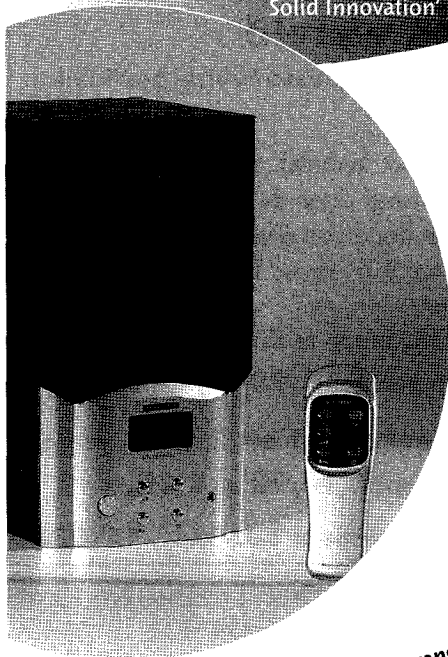
Reizen / Hotels / Pensions / Vakantiewoningen

Kreijkes Vakantie Idee

0548-514188
www.kreijkes.nl

The Art of
Solid Innovation'

WESOTRONIC

De OPLOSSING voor kerktelefonie DKtel

(Draadloze kerktelefonie via de ether)

De belangrijkste voordelen zijn:

- ✓ uitstekende geluidskwaliteit
- ✓ CE gecertificeerd
- ✓ continue ontwikkeling van het product
- ✓ nieuwe toepassingen in de toekomst
- ✓ bewezen kwaliteit: Al ruim 200 kerken werken met DKtel!

Scanners en kerktelefoonontvangers van andere aanbieders
zijn niet geschikt voor toekomstige upgrades van DKtel.

In samenwerking
met SIKN

Wesotronic B.V.
Nunspeet, Barendrecht
Telefoon 0341 - 271000
www.wesotronic.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Bilneveld, Telefoon: Amersfoort, Nijkerk
Scherpenzeel s.o. Hoevelaken
A. Koster G.C. van Haaren
033 277 0555 06 5590 7879

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Texel, even helemaal weg

Bungalowpark De Verrassing
Rust en ruimte, in eigen sfeer, alle jaargetijden
Brochure of reserveren? Bel 0222 31 83 91

Water? Levend Water!

Geef ook Chinezen
dat Levende Water

China heeft broodnodig
behoefte aan voorgangers

Steun onze opleiding tot
voorgangers met een gift op:

Giro 32 06 66 of
banknr. 69 27 04 000
t.n.v. Stichting China

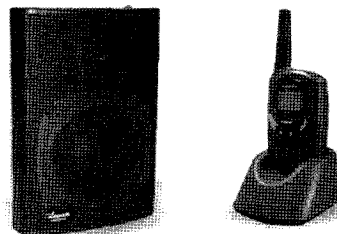

Stichting China

Veenendaal

E-mail: info@stichtingchina.nl
Postbus 150, 3900 BD Veenendaal

kerktelefoonontvangers

Ook geschikt voor DK tel!

Lagarde

Dorpsstraat 102, Putten
T. (0341) 37 57 57 • www.lagarde.nl

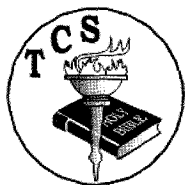
Heeft u problemen bij het
opvoeden van uw kind of is de
relatie tussen u en uw kind
verstoord? Neem dan contact
op met SGJ Toegang.

SGJ
Christelijke Jeugdzorg

Professionele hulp voor christenen

**OPVOEDEN
is mensenwerk**

033 - 475 33 00
www.sgj.nl

Dringende oproep voor godsdienst leraar - Canada

Er is een vacature voor leraar godsdienst aan de Timothy Christian School(TCS) te Chilliwack. De school is prachtig gelegen in de westelijke provincie (beautiful) British Columbia. De school telt bijna 400 leerlingen van kleuterschool tot graad 12 (= klas 6 Voortgezet Onderwijs). De betrekking omvat ondermeer het les geven aan leerlingen van 12 tot 18 jaar (graad 7 - 12).

Als u lid bent van de Gereformeerde Gemeenten en enkele jaren ervaring heeft, willen wij graag van u horen.

Bent u geïnteresseerd om te helpen met het onderwijzen van onze kinderen in het meest belangrijke vak, maar heeft u vragen?

Neem dan vrijblijvend contact op met mw. M. Biemond

(Gouda, telefoon 0182-525198, e-mail M.Biemond@driestar-educatief.nl)

Co Neels P.Eng (jneels@uniserve.com)

Secretaris - Namens het school bestuur - Timothy Christian School

Voor ondernemer en particulier

Bureau voor
Budgetbegeleiding en
Schuldhelpverlening

Schulden

Weet u er (als ondernemer) niet
meer uit te komen?

Neem dan contact op met BBS

Ook dienstverlening aan

diaconieën

Vraag vrijblijvend informatie aan.

M. Meijering, Dorpsstraat 13,
4043 KK Opheusden

Tel. (0488) 44 21 47

Fax (0488) 44 03 99

Boekenmarkt OPHEUSDEN

D.V. 10 december

In het gebouw Eltheto

Ooievaarstraat 2

Tijd: 10.00 tot 16.00 uur

Grote sortering theologie en geschiedenis, kinder, jeugd-hobbyboeken, Chr. Romans, Kerk- en vaderlandse geschiedenisboeken enz.

info tel. 0184 - 684808

T.h luxe bungalow's v.a.g.v
met de kerst nog enkele vrij
bel voor info 0548-512790

www.israelreizen.nl

20 mrt 11 dgn o.l.v. ds. G. Bouw

29 april 8 dgn o.l.v. ds L.W. v.d.

Meij. 19 jan 2006 infoavond

Adventkerk Veenendaal o.l.v.

ds. L.W. v.d. Meij Spreker

Ya'akov Nof. Tel 0318 -540415

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

**Jong stel met trouwplannen D.V. sept.
2006 zkt. huur/koophuis, omg.
W'berg, Sch'zeel, V'daal. Tel. 06-
27557096.**

Wie jubileert... wordt bedacht!

Donateursactie

Dit jaar is het 75 jaar geleden dat het evangelisatiewerk vanuit de Gereformeerde Gemeenten begonnen is. Na Merksem openden door de jaren heen vijf andere posten haar deuren. Enerzijds is er blijdschap dat dit werk al die jaren gedaan mocht worden. Anderzijds moeten we constateren dat de noodzaak van evangelisatiewerk in ons land alleen maar toenemen is. De ontkerstening zet ontzettend hard door. Daarom moet dit werk ook kunnen blijven voortgaan, het liefst zelfs uitgebreid worden. Daarvoor is veel geld nodig. Uw hulp is onmisbaar. Dit jaar een jubileumjaar. En wie jubileert... wordt bedacht! En dat mogen we gelukkig ook bemerken! Reeds velen werden donateur. Bent u het nog niet? Zou u de bon willen invullen?

Mede namens de evangelisten hartelijk dank voor uw steun!

Ja, ik steun het werk

Met een donatie van:

- 2 euro p/mnd.
 5 euro p/mnd.
 10 euro p/mnd.
 euro p/mnd.

Of ineens:

..... euro per jaar

Ondergetekende gaat akkoord met de voorwaarde dat het aangekruiste bedrag periodiek automatisch wordt afgeschreven. Deze afschrijving wordt zo spoedig mogelijk beëindigd na schriftelijke wederopzegging van uw kant.

Naam: dhr./mevr./fa.

Adres:

Pcode: Plaats:

Bank-/Girorekening:

HANDTEKENING:

Bon invullen en opsturen
naar Dep. Evangelisatie.
Antwoordnummer 2499,
3440 WB WOERDEN.

De Stichting Bijbelse Hulpverlening China zoekt wegens uitbreiding van haar werkzaamheden een

ALGEMEEN SECRETARIS

(voorlopig 2 dagen per week)

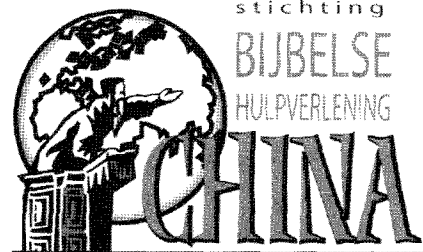
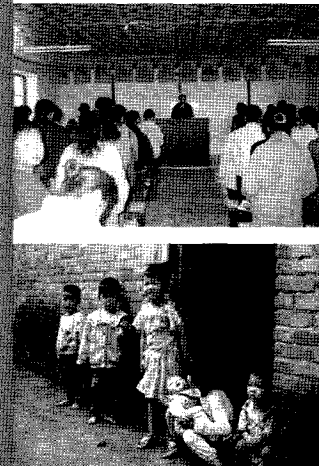
Het werk van de algemeen secretaris zal o.a. inhouden:

- voorbereiden van en uitvoering geven aan bestuursbesluiten
- het voeren van het secretariaat
- actief leiding geven aan fondsenwerving
- coördinatie van voorlichtingswerk
- coördinatie van projecten
- onderhouden van contacten met diverse aan de stichting verbonden personen en instellingen
- verrichten van visitaties in China
- verrichten van administratieve taken

Wij zoeken iemand die:

- van harte Gods Woord en de Drie Formulieren van Enigheid onderschrijft en lid is van de Gereformeerde Gemeenten
- zich aangetrokken voelt tot het werk in China
- zowel de Nederlandse als de Engelse taal in woord en geschrift beheerst
- zelfstandig – binnen de gestelde kaders – kan werken
- goede contactuele eigenschappen heeft
- bereid is tot samenwerking met andere personen in binnen- en buitenland
- een flexibele invulling (ook qua tijden) aan voornoemde taken kan geven.

Informatie over de functie en de procedure kan worden ingewonnen bij de voorzitter ds. J.M. Kleppe (tel. 055-5215736) of bij de secretaris prof.mr.dr. W.A. Zondag (tel. 06-51798057 of per e-mail w.a.zondag@rug.nl). Brieven kunnen binnen twee weken na het verschijnen van deze advertentie worden gestuurd naar: SBH China, t.a.v. W.A. Zondag, Molijnlaan 93, 8071 AD Nunspeet.

Stichting Bijbelse Hulpverlening China biedt met het Woord en de daad hulp in China. Een belangrijk onderdeel van het werk van de stichting is het **vertalen, drukken en verspreiden van bijbelse en reformatorische lectuur, opleidings-, school- en waterprojecten**. De stichting heeft een reformatorische grondslag, overeenkomstig Gods Woord en de Drie Formulieren van Enigheid.